

Adroddiad Safonau'r Gymraeg

1 Ebrill 2022 – 31 Mawrth 2023

1. Cyflwyniad

Cyflwynodd Comisiynydd y Gymraeg hysbysiad cydymffurfio i Gyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC) ar 25 Gorffennaf 2016.

Amlinellodd yr hysbysiad cydymffurfio hwn ddyletswydd CGGC i fodloni 147 o'r Safonau statudol mewn perthynas â'r Gymraeg a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Rhoddodd y Mesur hwn statws cyfartal i'r Gymraeg a'r Saesneg fel na ellir trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Diben cyflwyno Safonau'r Gymraeg yw sicrhau y gall y rheini yng Nghymru sydd am fyw eu bywydau yn Gymraeg wneud hynny drwy ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus a rhai mudiadau trydydd sector ddarparu eu gwasanaethau yn Gymraeg.

Mae Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol i CGGC gyflwyno adroddiad blynyddol, ar gyfer pob blwyddyn ariannol, sy'n ymdrin â'r ffordd y mae wedi cydymffurfio â'r Safonau Cyflenwi Gwasanaethau, Llundio Polisi a Gweithredu. Ceir hefyd ddarpariaeth yn y Safonau o ran cyhoeddi a rhoi cyhoedduswydd i'r Adroddiad Blynyddol. Mae'r Adroddiad hwn yn amlinellu cynnydd CGGC tuag at gydymffurfio â'r Safonau rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2023.

2. Cefndir

Cyfes o ofynion wedi'u rhwymo mewn cyfraith yw Safonau'r Gymraeg, gyda'r nod o wella'r gwasanaethau dwyieithog y gall pobl Cymru ddisgwyl eu cael gan nifer o gyrff cyhoeddus a statudol. Mae CGGC hefyd wedi'i gynnwys. Mae'r Safonau'n nodi'n glir beth yw ein cyfrifoldebau o ran darparu gwasanaethau dwyieithog, gan sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae'r Safonau iaith wedi'u rhannu'n bum categori gwahanol:

- Darparu Gwasanaethau
- Llundio Polisiâu
- Gweithredol
- Cadw Cofnodion
- Hyrwyddo

Mae'n rhaid i CGGC gydymffurfio â Safonau ar gyfer Darparu Gwasanaethau, Llundio Polisiâu, Safonau gweithredol, a Chadw Cofnodion.

Nod y Safonau yw:

- Ei gwneud hi'n eglur i fudiadau beth yw eu dyletswyddau o ran y Gymraeg.
- Ei gwneud hi'n fwy eglur i siaradwyr Cymraeg ynghylch y gwasanaethau y gallant ddisgwyl eu cael yn Gymraeg.
- Sicrhau mwy o gysondeb mewn gwasanaethau Cymraeg a gwella eu hansawdd.

3. Rôl Swyddog y Gymraeg

Yn ystod y cyfnod hwn, bu'r Swyddog Aelodaeth a Digwyddiadau hefyd yn gweithredu fel Swyddog y Gymraeg, gyda chymorth y Rheolwr Marchnata a Chyfathrebu. Gwnaethant gwrdd ag aelodau amrywiol o staff i drafod y safonau, a chefnogi aelodau staff newydd gydag unrhyw gwestiynau.

Mae nodiadau cyfarwyddyd bwrdd gwaith ar gael i gynorthwyo staff â'r broses gydymffurfio ac mae'r rhain wedi'u cadw yn ffolder Cyffredinol CGGC ar Teams. Mae prif elfennau'r nodiadau cyfarwyddyd yn ymdrin â'r goblygiadau ymarferol bob dydd o geisio cadw at y Safonau, megis sut i ateb y ffôn; sut i drefnu cyfarfodydd, ystyried iaith ddewisol cyfranogwyr; a chofnodi iaith ddewisol ein haelodau a'n cysylltiadau.

Yn ystod y cyfnod hwn, aeth CGGC drwy broses ailstrwythuro sylweddol. Mae'r rôl newydd, Rheolwr Aelodaeth a'r Gymraeg, wedi'i chreu fel rhan o'r broses a'r swydd yn dechrau o fis Ebrill 2023 ymlaen.

4. Gweledigaeth ar gyfer y Gymraeg

Yn ogystal â chynorthwyo pobl i gydymffurfio â'r safonau, parhaodd Swyddog y Gymraeg i weithio'n agos gyda tîm Hybu'r Comisiynydd i hybu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws y sector. Gwnaethom barhau i hyrwyddo'r Cynnig Cymraeg i Gynghorau Gwirfoddol Sirol (CVCs) ac ymunodd aelod o'r tîm Hybu â chyfarfod Prif Swyddogion i siarad am y cynllun. Yn ystod y cyfnod hwn, gwnaethom gomisiynu cwmni allanol i'n cynorthwyo ni i feddwl am sut gallwn ni, fel mudiad, symud y tu hwnt i gydymffurfio fel bod y Gymraeg yn cael ei gweld fel rhan annatod o'n hunaniaeth. Mae'r adroddiad a'i argymhellion wedi'u hystyried a byddant yn cael eu mabwysiadu yn y flwyddyn i ddod.

5. Y Gymraeg a'n rhaglen digwyddiadau a dysgu

Mae CGGC yn parhau i gyflwyno ei raglen ddysgu a digwyddiadau gyda chynnwys ar-lein ac wyneb yn wyneb yn cael ei ddarparu trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae datblygu'r rhaglen hon ymhellach yn bwysig i'r gwasanaeth y mae CGGC yn ei ddarparu ac rydym yn parhau i chwilio am hyfforddwyr cymwys sydd â phrofiad yn y meysydd pwnc i'n helpu i gyflwyno ein rhaglen. Rydym yn parhau i weithio gydag aelod-fudiadau sy'n gweithio'n bennaf drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn gweld sut y gallwn gryfhau ein cynnig hyfforddiant yn y Gymraeg. Bydd syniadau ac awgrymiadau yn yr adroddiad allanol a grybwyllir uchod yn cael eu mabwysiadu i gryfhau'r gwaith hwn ymhellach.

6. Cwynion – yn unol â Safon 141

Darparu Gwasanaethau – Mae CGGC yn rhwym wrth 75 o Safonau Gwasanaeth.
Derbyniwyd un cwyn yn ystod y cyfnod hwn.

Llunio Polisi – Mae CGGC yn rhwym wrth 16 o Safonau Llunio Polisi.
Ni dderbyniwyd unrhyw gwynion yn ystod y cyfnod hwn.

Gweithredol – Mae CGGC yn rhwym wrth 46 o Safonau Gweithredol.
Ni dderbyniwyd unrhyw gwynion yn ystod y cyfnod hwn.

7. Sgiliau Cymraeg a dysgu Cymraeg – yn unol â Safon 145

Mae CGGC yn ymrwymedig i annog pob aelod o'i staff i ddefnyddio'r sgiliau Cymraeg sydd ganddynt, ac i greu amgylchedd gweithio dwyieithog lle y maen nhw'n teimlo y gallant ddefnyddio'r iaith. Caiff dysgwyr a siaradwyr llai hyderus eu hannog i ddefnyddio'r iaith mewn amgylchedd cefnogol nad yw'n beirniadu. I gryfhau ein dull gweithredu yn y maes hwn, byddwn yn llwyr fabwysiadu'r argymhellion yn yr adroddiad allanol a grybwyllir uchod. Gofynnwn i'r holl staff yn ystod eu harfarniadau a oes diddordeb ganddynt mewn dysgu Cymraeg.

Sgiliau Cymraeg staff CGGC ar 31 Mawrth 2023:

	Nifer staff	78
Cymraeg fel iaith a ffafir	3	3.8%
Siaradwyr Cymraeg	13	16.5%
Dysgwyr	6	7.5%

8. Recriwtio – yn unol â Safon 148

Nifer y swyddi newydd a gwag a hysbysebwyd yn ystod y flwyddyn a gategoreiddiwyd fel swyddi:

	Cymraeg yn hanfodol	Cymraeg yn ddymunol iawn	Cymraeg yn ddymunol
Mewnol	6		36
Allanol			10

Rydym wedi newid yn ddiweddar i ddefnyddio fframwaith hyfedredd ac o hyn ymlaen bydd hwn yn cael ei ddefnyddio yn lle'r Gymraeg yn hanfodol neu'n ddymunol.

Cysylltiadau

Ruth Marks
Prif Weithredwr
CGGC – Prif Swyddfa
Un Rhodfa'r Gamlas
Heol Dumballs
Caerdydd
CF10 5BF

Kate Gobir
Rheolwr Aelodaeth a'r Gymraeg
CGGC – Prif Swyddfa
Un Rhodfa'r Gamlas
Heol Dumballs
Caerdydd
CF10 5BF

Ffôn: 0300 111 0124

E-bost: help@wcva.org.uk

Mae CGGC yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn Gymraeg, yn Gymraeg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn achosi oedi.

Elusen gofrestrdig 218093 / Cwmni Cyfyngedig drwy Warant 425299 / Wedi'i gofrestru yng Nghymru